

สพ.รับที่ 582
วันที่ 3 ต.ค. 2555
เวลา 16-17

ที่ รง ๐๖๔๒/ ๕๕๕๐

กระทรวงแรงงาน
ถนนมิตรไมตรี กทม. ๑๐๔๐๐

๓ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การคุ้มครองประกันสังคมแก่แรงงานนอกระบบ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๑๐๕๗๑
ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๕ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. รายงานผลการดำเนินงาน จำนวน ๑ ฉบับ
๓. ประมาณการงบดำเนินงานปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๑ ฉบับ

๑. ความเป็นมา

๑.๑ กระทรวงแรงงาน ได้ดำเนินการขยายความคุ้มครองประกันสังคมแก่แรงงานนอกระบบอาชีพต่างๆ เช่น เกษตรกร ผู้ขับขี่ยานพาหนะรับจ้าง ผู้ประกอบอาชีพรับจ้างอิสระ ผู้ค้าขายหาบเร่ แผงลอย เป็นต้น ให้ได้รับความคุ้มครองประกันสังคม เพื่อให้มีหลักประกันความมั่นคงในชีวิต โดยการปรับปรุงพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามความในมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงาน อัตราการจ่ายเงินสมทบ และประเภทของประโยชน์ทดแทน ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยแรงงานนอกระบบที่สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ มีทางเลือกจ่ายเงินสมทบเพื่อรับสิทธิประโยชน์ ๒ ทางเลือก คือ

- ทางเลือกที่ ๑ อัตราเงินสมทบเดือนละ ๑๐๐ บาท ได้รับสิทธิ ๓ กรณี คือ เจ็บป่วย พุพพลภาพ และตาย (การรักษาพยาบาลใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ)

- ทางเลือกที่ ๒ อัตราเงินสมทบเดือนละ ๑๕๐ บาท ได้รับสิทธิ ๔ กรณี คือ เจ็บป่วย พุพพลภาพ ตาย และบำเหน็จชราภาพ (การรักษาพยาบาลใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ)

ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ฯ กำหนดไว้ในระยะเริ่มแรก ให้ผู้ประกันตนที่เลือกสิทธิประโยชน์ทางเลือกที่ ๑ จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในอัตราเดือนละ ๗๐ บาท และผู้ประกันตนที่เลือกสิทธิประโยชน์ทางเลือกที่ ๒ จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในอัตราเดือนละ ๑๐๐ บาท จนกว่าสำนักงานประกันสังคมจะประกาศเป็นอย่างอื่น

๑.๒ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๔ อนุมัติวงเงิน “โครงการสนับสนุนจูงใจให้ประชาชนแรงงานนอกระบบได้รับการคุ้มครองประกันสังคม” จากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ในกรอบวงเงินไม่เกิน ๔๖๙,๒๐๐,๐๐๐ บาท (สี่ร้อยหกสิบเก้าล้านสองแสนบาทถ้วน) ให้กระทรวงแรงงาน

/เพื่อสนับสนุน...

เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือบรรเทาภาระของประชาชนแรงงานนอกระบบที่จะเข้าระบบคุ้มครองประกันสังคม และให้สำนักงานประกันสังคมจัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเป็นรายเดือน เพื่อขอตกลงในรายละเอียดกับสำนักงานงบประมาณต่อไป โดยจะมีการเบิกจ่ายภายในวันที่ ๑๐ ของเดือนถัดจากเดือนที่ประชาชนแรงงานนอกระบบได้จ่ายเงินสมทบแล้ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ตามมติของคณะรัฐมนตรีดังกล่าว รัฐบาลอุดหนุนช่วยเหลือบรรเทาภาระของผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ ดังนี้

- ทางเลือกที่ ๑ ประชาชนจ่าย ๗๐ บาท รัฐบาลอุดหนุน ๓๐ บาท
- ทางเลือกที่ ๒ ประชาชนจ่าย ๑๐๐ บาท รัฐบาลอุดหนุน ๕๐ บาท

๑.๓ สำนักงานงบประมาณ ได้อนุมัติให้สำนักงานประกันสังคมเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น งบที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จำนวน ๒๘๑,๕๒๐,๐๐๐ บาท (สองร้อยแปดสิบล้านห้าแสนสองหมื่นบาทถ้วน) และงบที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ จำนวน ๑๘๗,๖๘๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งร้อยแปดสิบล้านเจ็ดพันหกแสนแปดหมื่นบาทถ้วน) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสนับสนุนช่วยเหลือบรรเทาภาระของประชาชนแรงงานนอกระบบที่จะเข้าระบบคุ้มครองประกันสังคมครบตามจำนวนแล้ว

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การขยายความคุ้มครองและส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจและเห็นประโยชน์ในการประกันตนของแรงงานนอกระบบ เป็นการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลตามที่ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ และจำเป็นต้องมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อช่วยเหลือและบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนแรงงานนอกระบบที่สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ เพื่อให้การดำเนินการมีความต่อเนื่อง

๓. ความจำเป็นเร่งด่วนของเรื่อง

กระทรวงแรงงานคาดว่าเงินงบประมาณเพื่อนำมาสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนแรงงานนอกระบบที่สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ จะใช้จ่ายได้ถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๕

๔. สำคัญของเรื่อง

๔.๑ กระทรวงแรงงาน ได้ตั้งเป้าหมายการดำเนินงานให้แรงงานนอกระบบได้รับความคุ้มครองประกันสังคม ภายในเดือนกันยายน ๒๕๕๕ จำนวน ๑.๒๐ ล้านคน โดยได้มอบหมายให้สำนักงานประกันสังคมดำเนินการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบเกิดความเข้าใจ และสมัครเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ ด้วยวิธีการ ดังนี้

๑) จัดหน่วยเคลื่อนที่ของสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๑ - ๑๒ สำนักงานประกันสังคมจังหวัดและสาขา ออกไปพบประชาชนแรงงานนอกระบบในพื้นที่ต่างๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า ตลาดนัด แหล่งชุมชน ศูนย์กลางหมู่บ้าน หรือตามจุดนัดหมาย

๒) ประสานผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครแรงงาน ผู้นำเครือข่ายแรงงานนอกระบบ เพื่อให้ช่วยประชาสัมพันธ์ และรับใบสมัครผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ พร้อมเงินสมทบนำส่งสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่

๔.๒ ในการส่งเงินเข้ากองทุนประกันสังคม แรงงานนอกระบบที่เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ สามารถจ่ายเงินสมทบผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ สำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ - ๑๒ สำนักงานประกันสังคมจังหวัดและสาขา หักบัญชีเงินฝากของผู้ประกันตนผ่านธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) รวมทั้งสามารถจ่ายผ่านเคาน์เตอร์เซอร์วิส ห้างเทสโก้ โลตัส และไปรษณีย์

๔.๓ การดำเนินงาน ณ วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๕ มีแรงงานนอกระบบได้รับการประกันสังคม จำนวน ๑,๐๖๘,๘๓๙ คน หรือร้อยละ ๘๙.๐๗ ของเป้าหมาย ประกอบด้วย

- ทางเลือกที่ ๑ จำนวน ๕,๔๖๘ คน หรือร้อยละ ๐.๕๐ ของผลการดำเนินงาน

- ทางเลือกที่ ๒ จำนวน ๑,๐๖๓,๓๗๑ คน หรือร้อยละ ๙๙.๕๐ ของผลการดำเนินงาน

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงาน ณ เดือนกันยายน ๒๕๕๔ ซึ่งมีจำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ รวม ๕๓๐,๖๙๑ คน มีแรงงานนอกระบบได้รับการประกันสังคมเพิ่มขึ้น รวม ๕๓๓,๑๔๘ คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐๐.๔๖ หากเปรียบเทียบกับเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๔ มีผู้ประกันตนแรงงานซึ่งเป็นนอกระบบจำนวน ๑๗๐,๗๓๓ คน เพิ่มขึ้นรวม ๘๙๘,๑๐๖ คน หรือร้อยละ ๕๒๖.๐๓

การเบิกจ่ายเงินอุดหนุนของรัฐบาล ตามทางเลือกที่ ๑ และ ๒ นับตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๕ รวมระยะเวลา ๑๖ เดือน เบิกจ่ายแล้วเป็นจำนวน ๓๕๑,๒๗๖,๙๕๐ บาท (สามร้อยห้าสิบเอ็ดล้านสองแสนเจ็ดหมื่นหกพันเก้าร้อยห้าสิบบาทถ้วน) ในเดือนกันยายน ๒๕๕๕ คงเหลือเงินงบประมาณที่สามารถเบิกจ่ายได้ จำนวน ๑๑๗,๙๒๓,๐๕๐ บาท (หนึ่งร้อยสิบเจ็ดล้านเก้าแสนสองหมื่นสามพันห้าสิบบาทถ้วน) โดยที่จำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เฉพาะในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๕ มีการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนของรัฐบาล จำนวน ๓๐,๕๗๔,๖๙๐ ล้านบาท และในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๕ มีการเบิกจ่าย จำนวน ๓๑,๑๐๒,๒๑๐ บาท หากใช้ข้อมูลในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๕ เป็นฐานในการประมาณการ คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายเงินอุดหนุนได้ถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๕ บางส่วน รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๔.๔ เนื่องจากการสนับสนุนช่วยเหลือบรรเทาภาระของประชาชนแรงงานนอกระบบที่สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ยังไม่เอื้ออำนวยให้รัฐบาลจ่ายเงินสมทบร่วมกับผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ ได้ กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานประกันสังคมจึงได้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว เพื่อเปิดโอกาสให้รัฐบาลจ่ายเงินสมทบร่วมกับผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ ได้ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ ให้ความเห็นชอบหลักการร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่...) พ.ศ. ขณะนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้ตรวจพิจารณาเสร็จเรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างขั้นตอนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเตรียมส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ดังนั้น กระทรวงแรงงานโดยสำนักงานประกันสังคม จึงมีความจำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น วงเงินไม่เกินกว่า ๔๖๑,๐๗๖,๐๐๐ บาท (สี่ร้อยหกสิบเอ็ดล้านเจ็ดหมื่นหกพันบาทถ้วน) เพื่อช่วยเหลือและบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนแรงงานนอกระบบที่สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็นระยะเวลา ๑๑ เดือน (พฤศจิกายน ๒๕๕๕ - กันยายน ๒๕๕๖) ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชน

๔.๕ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ กระทรวงแรงงานโดยสำนักงานประกันสังคมได้กำหนดแผนการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๑) ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ ส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม เป้าหมาย ๑,๔๐๐,๐๐๐ คน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ มีการจ่ายเงินสมทบอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการรักษาสีทธิประโยชน์ที่พึงได้รับ

๒) แก้ไขพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ เพื่อให้รัฐบาลสามารถจ่ายเงินสมทบร่วมกับผู้ประกันตน ตามร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่...) พ.ศ.

๓) ศึกษาแนวทางเพิ่มช่องทางชำระเงิน ให้ครอบคลุมพื้นที่ชนบททางไกล เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกันตนและลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปติดต่อยังหน่วยบริการในเขตเมือง

๔) ปรับปรุงสิทธิประโยชน์ เนื่องจากการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง มีข้อเสนอให้พัฒนาแนวทางการดำเนินงานประกันสังคมตามมาตรา ๔๐ เช่น ลดเงื่อนไขในการสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตน ศึกษาความเป็นไปได้ในการเพิ่มสิทธิประโยชน์ เป็นต้น โดยไม่กระทบต่อเสถียรภาพของกองทุนประกันสังคม ซึ่งอาจจะต้องปรับปรุงพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของบุคคลซึ่งสมัครเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีต่อไป

การดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น กระทรวงแรงงานโดยสำนักงานประกันสังคมได้เสนองบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อเป็นค่าตอบแทนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และการประชาสัมพันธ์ แต่ไม่ได้รับการพิจารณาสนับสนุน กระทรวงแรงงานโดยสำนักงานประกันสังคม จึงขอรับการสนับสนุนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวนไม่เกิน ๔๖,๕๗๕,๔๐๐ บาท (สี่สิบล้านห้าแสนเจ็ดหมื่นห้าพันสี่ร้อยบาทถ้วน) รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๕. ประเด็นของปัญหาที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

เนื่องจากกระทรวงแรงงานอยู่ระหว่างการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ในมาตรา ๔๐ เพื่อให้รัฐบาลสามารถจ่ายเงินสมทบร่วมกับผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ และคาดว่าเงินงบประมาณที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติจัดสรรให้กระทรวงแรงงานเบิกจ่ายเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือบรรเทาภาระของประชาชนแรงงานนอกระบบที่สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ มีจำนวนไม่เพียงพอ อาจส่งผลให้การดำเนินงานประกันสังคมแก่แรงงานนอกระบบตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาไม่ต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือบรรเทาภาระของประชาชนไปพลางก่อน

๖. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

กระทรวงแรงงาน ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

๖.๑ รับทราบการดำเนินงานคุ้มครองประกันสังคมแก่แรงงานนอกระบบ

๖.๒ อนุมัติเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น วงเงินไม่เกิน ๔๖๑,๐๗๖,๐๐๐ บาท (สี่ร้อยหกสิบเอ็ดล้านเจ็ดหมื่นหกพันบาทถ้วน) เพื่อช่วยเหลือและบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน

แรงงานนอกระบบที่สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตน ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็นระยะเวลา ๑๑ เดือน (พฤศจิกายน ๒๕๕๕ – กันยายน ๒๕๕๖)

๖.๓ อนุมัติเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวนไม่เกิน ๔๖,๕๗๕,๔๐๐ บาท (สี่สิบล้าน ห้าแสนเจ็ดหมื่นห้าพันสี่ร้อยบาทถ้วน) เพื่อเป็นค่าตอบแทนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้แรงงานนอกระบบสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอนันต์ชัย สะสมทรัพย์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

สำนักงานประกันสังคม

สำนักเสริมสร้างความมั่นคงแรงงานนอกระบบ

โทร. ๐ ๒๙๕๖ ๒๐๒๖

โทรสาร ๐ ๒๙๖๘ ๗๕๙๔